



## Orde van dienst 29 maart Amsterdam Vrijburg

*Joost Röselaers, predikant*

*Jan Michiel Otto, pianist*

*Martijn Roelandse, kerkenraadslid*

*Maaïke Groot, kerkenraadslid*

*Leden van de Cantorij van Vrijburg o.l.v. Kaiyi Min*

*De kaars wordt aangestoken*

**Muziek: Rêverie, Debussy**

### **Welkom**

Terwijl de zon buiten schijnt, en de natuur ongegeneerd uitbarst in lentetooi, hangt over ons (en over ons gemoed) een grijze waas. Wij maken er het beste van, maar dit alles doet wel iets met ons. Wij leren onszelf kennen, wie weet opnieuw: als de optimist, of de hypochonder, als de doener, of als degene die in zijn schulp kruipt, als de onverstoorbare mens, of de angstige. En wij vragen ons af: is er (naast onszelf) nog iemand, bij wie wij kunnen schuilen? Een toevlucht? Waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, daar ben ik in hun midden.

Die twee of drie halen wij net, vandaag in deze dienst. Maar dit citaat van Jezus gaat voor mij bovenal over een verbondenheid tussen mensen, die voorbij gaat aan alle mogelijke grenzen. En vanuit Vrijburg en alle andere remonstrantse gemeenten voelen wij ons met velen verbonden de afgelopen weken, en op dit moment met al degene die met ons meevieren. Zoals altijd worden ook nu, juist kwetsbare mensen, die zich al vaak in een sociaal isolement bevinden, getroffen.

### **Votum en groet**

Deze tijd is een oefening in goed en solidair samenleven. Als geloofsgemeenschap willen wij er voor elkaar zijn. Verbonden met allen, langs vele wijzen, beginnen wij deze dienst met de woorden, waar we elke dienst in Vrijburg mee beginnen: Ons samenzijn dragen wij op aan

God, die liefde is, en grond van ons bestaan. Die ons stelt in het licht, en ons roept ons dienstbaar te zijn. Die ons vrijheid geeft, en ons vertrouwen vraagt.

De vrede van God zij met u allen. Amen.

### **Lezing: 1 Koningen 19**

Wij gaan zo meteen luisteren naar woorden over de profeet Elia. Ik herkende parallellen met onze situatie van nu. De tocht door de woestijn, vaak alleen, en in onzekerheid, het verlangen naar verbondenheid, en de engelen die dan onverwacht op je pad komen.

'Elia werd bang en vluchtte om zijn leven te redden. In Juda aangekomen liet hij zijn knecht achter, en zelf trok hij een dagreis ver de woestijn in. Daar ging hij onder een bremstruik zitten, en hij zei: 'Het is genoeg geweest.' Hij viel onder de bremstruik in slaap, maar er kwam een engel, die hem aanraakte en zei: 'word wakker, en eet wat'. Elia keek op en ontdekte naast zijn hoofd een brood, in gloeiende kooltjes gebakken, en een kruik water. Nadat hij had gegeten en gedronken ging hij weer onder de struik liggen. Maar de engel kwam terug, raakte hem opnieuw aan en zei: 'sta op en eet wat, ander is de reis te zwaar voor je'. Elia stond op, en toen hij had gegeten en gedronken liep hij, gesterkt door dit voedsel, veertig dagen en veertig nachten door de woestijn. Tot hij bij de berg Horeb kwam, de berg van God. Daar ging hij een grot binnen om er de nacht door te brengen'.

### **Lied: Zolang wij ademen : 1-2-3**

*Zolang wij ademen schept Gij in ons de kracht /  
om zingend te vertalen waartoe wij zijn gedacht:  
elkaar zijn wij gegeven tot kleur en samenklank.  
De lofzang om het leven geeft stem aan onze dank.*

*Al is mijn stem gebroken, mijn adem zonder kracht,  
het lied op and're lippen draagt mij dan door de nacht.  
Door ademnood bevangen of in verdriet verstild:  
Het lied van uw verlangen heeft mij aan 't licht getild!*

*Het donker kan verbleken door psalmen in de nacht.  
De muren kunnen vallen: zing dan uit alle macht!  
God, laat het nooit ontbreken aan hemelhoog gezang,  
waarvan de wijs ons tekent dit lieve leven lang.*

### **Overdenking**

Er is een vreemde soort van storm opgestoken in de wereld. We zien hem niet, maar toch doet hij zijn vernietigende werk. Bomen blijven staan, dakpannen blijven liggen, alleen de mensen vallen om. En dan is het eerste dat we willen: onszelf en onze liefsten veilig stellen. Alleen – hoe doen we dat: vorm geven aan onze verbondenheid met onze liefsten, nu we afstand moeten bewaren van elkaar?

We zijn zo langzamerhand terecht gekomen in een collectieve quarantaine. Geen afleiding meer buiten de deur. Aangewezen op onszelf. Dat deze maatregelen genomen worden in wat de kerk de 'veertigdagentijd' noemt, spreekt wel tot de verbeelding. Wij bevinden ons in

de veertig dagen voor Pasen, van oudsher een periode van bezinning en onthouding; Een periode, om eens afstand te nemen van het dagelijkse leven.

Die veertig dagen zijn een verwijzing naar het oerverhaal uit de Bijbel, waarin het Joodse volk, dat in Egypte tot slaaf was gemaakt, veertig jaren door de woestijn moest trekken om in het beloofde land te komen. De woestijn is niet alleen een plaats op de kaart, ergens tussen Egypte en Israël. Het is ook terrein, waar je -zonder je geografisch te verplaatsen- op terecht kunt komen. De woestijn is een beeld, voor een periode van bezinning. Soms kies je er bewust voor, om even afstand te nemen van het alledaagse. En soms word je ertoe gedwongen, zoals in deze periode van quarantaine. En het biedt ruimte om jezelf vragen te stellen, als: Waar kom ik vandaan? Wie ben ik? Hoe wil ik leven, na deze quarantaine? Wie of wat draagt mij?

Elia is ook in een woestijn terecht gekomen. Veertig dagen. Elia heeft geprobeerd om Israël terug te brengen bij het geloof van zijn voorouders. Maar hij is daar niet in geslaagd. Hij is het vertrouwen kwijt, en maakt een periode door van diepe vertwijfeling. Hoe moet het verder met hem, en met dat geloof waar hij voor staat?

In de Keltische spiritualiteit wordt zo'n moment, waarop een mens de woestheid van het leven in wordt geslingerd, een 'dunne plaats' genoemd. Dat vind ik een mooie uitdrukking. 'Een dunne plaats'. Ik begrijp wat ermee gezegd wil zijn. Het is een plaats, waar God ertussen kan komen. Waar de transcendentie zich kan laten ervaren. Juist, omdat wij even niet meer weten, hoe verder...

Ontstaat er in onze tijd van quarantaine ruimte voor een dunne plaats, voor transcendentie? Het transcendente heb ik in deze periode van quarantaine op twee manieren sterk ervaren. Allereerst, in de ander. En dat hoor ik van velen terug, jong en oud. We nemen dezer dagen eindelijk de tijd voor ontmoeting, en voor een goed gesprek. Er is aandacht.

We hebben opeens veel minder ongelofelijke haast. Er is nu volop tijd om te bellen, mailen, en whatsappen. 'Ik krijg zowaar van iedereen binnen vijf minuten een reactie op mijn berichten', vertelde een oudere vrouw mij opgewekt deze week. Dat ontroerde haar. Er blijken allemaal engelen te zijn, die ons- net als bij Elia- bemoedigen en aansterken, soms zelfs voedsel komen brengen.

Het transcendente ervaar ik dezer dagen ook in de stilte. Het niet-doen waar ik eindelijk aan toekom. De contemplatie. De aandacht voor de natuur, die volop in bloei staat- corona of niet. De vogels in mijn tuin, die mij eerder niet opvielen, maar die nu onderdeel uitmaken van het dagelijkse ritme. De stille tijd. De dunne plaats, waar God ertussen kan komen.

Veertig dagen en nachten bracht Elia door in de woestijn. Het volk van Mozes bracht er veertig jaren door. Zij hielden het vol, omdat zij af en toe de stilte opzochten; En omdat zij elkaar bemoedigden. Door deze ervaringen werd in hen de hoop versterkt, dat deze wereld zoveel menselijker kan. En dus zoveel beter.

Deze hoop hield hen op de been. Het kan anders. Ook deze tijd doet een oproep op onze verbeelding. Wij verbeelden ons deze wereld duurzaam, vriendelijk en rechtvaardig. En ook straks zullen we deze verbeelding hard nodig hebben, als de quarantaine opgeheven zal zijn,

en de schade duidelijk zal worden: de sterfgevallen en zieken allereerst, de grote leegtes in ons midden, maar ook de faillissementen, ontslagen, en groeiende werkloosheid. Wat voor een samenleving willen wij zijn? En hoe verhouden wij ons tot elkaar? Hoe solidair willen wij zijn?

De veertigdagentijd wordt in de kerk afgesloten met het feest van Pasen, het feest van het nieuwe begin, van een nieuw perspectief. Wanneer het Pasen zal worden na deze quarantaine waar wij ons in bevinden? Het is te hopen dat het niet al te lang zal duren. Dat wij tot die tijd 'dunne plaatsen' mogen ervaren, die onze verbeelding verrijken: goede woorden die ons bemoedigen, muziek waarin we kunnen schuilen, contemplatie, en weerloze liefde in tijden van corona. Het heeft betekenis.

Amen.

**Lied: Liefde eenmaal uitgesproken 1-4-5-6**

*Liefde eenmaal uitgesproken als uw woord van het begin. |  
Liefde, wil ons overkomen als geheim en zegening.*

*Liefde waagt zichzelf te geven, ademt op van goede trouw.  
Liefde houdt ons in het leven, – daarop hebt Gij ons gebouwd.*

*Liefde laat zich voluit schenken als de allerbeste wijn.  
Liefde blijft het feest gedenken waarop wij uw gasten zijn.*

*Liefde boven alle liefde, die zich als de hemel welft  
over ons: wil ons genezen, bron van liefde, liefde zelf!*

**Voorbeden, stil gebed, Onze Vader**

Nu onze wereld stilstaat bidden wij.  
dat we kunnen schuilen in elkaars aanwezigheid.

En waar dat fysiek niet kan, dat we daar schuilen in wat we met elkaar wel kunnen delen, als voedsel voor de ziel: gedachten en gedichten, muziek en goede woorden, tekens van leven.

Wij bidden voor allen die onder hoogspanning staan: dokters en verplegers, schoonmakers en administratief personeel, zoekend naar hoe het verder moet, als de gebaande paden ophouden te bestaan.

Wij bidden voor hen die ervoor zorgen dat wij nog steeds water hebben, elektriciteit, gas, en internet. En dat wij boodschappen kunnen doen.

Wij bidden voor verantwoordelijkheid voor elkaar solidariteit tussen de generaties, trouw in onze contacten.

Wij bidden voor de zieken, en voor wie van zorg vervuld zijn: hoe het verder zal gaan.

Wij bidden voor wie moe zijn: alles gegeven hebben, en meer dan dat, en niet verder kunnen.

Wij bidden voor wie verdrietig zijn om het heengaan van een geliefde.

Wij bidden voor hen die in deze tijd afscheid moeten nemen, een uitvaart moeten laten plaatsvinden.

Voor wie juist in deze periode van quarantaine iemand missen. Troost, en omhelzing.

Wij bidden voor allen die in kampen verblijven, met name in Griekenland:

de situatie was al uitzichtloos, en nu komt daar nog de dreiging van een virus bij.

Wees met hen, en met allen die hen bijstaan.

In stilte leggen wij U voor wat niemand anders voor ons kan verwoorden.

Al onze gebeden vatten wij samen met de woorden die Jezus ons leerde...

### **Toelichting collecte door Steven van de Vijver**



*De digitale collecte deze week wordt gehouden voor de [Stichting Bootvluchteling](#), een organisatie die psychosociale en medische hulp verleent aan vluchtelingen die op Lesbos zijn gestrand. **Doneer nu!** Onze hartelijke dank.*

En teken deze petitie van Europese artsen: [Breng vluchtelingen Griekse eilanden in veiligheid](#)

### **Uitzending en Zegen**

Ik geef u tenslotte graag de zegen mee van Sint Patrick, een Ierse monnik uit de vijfde eeuw. Dat het ons mag steunen in deze quarantaine, deze reis door de woestijn, waarin wij (meer dan ooit) op elkaar en op God zijn aangewezen.

*De Eeuwige zij vóór u om u de juiste weg te wijzen.  
De Eeuwige zij achter u om u in de armen te sluiten,  
en om u te beschermen tegen gevaar.*

*De Eeuwige zij onder u,  
om u op te vangen wanneer u dreigt te vallen.  
De Eeuwige zij in u om u te troosten als u verdriet hebt.  
De Eeuwige omgeve u als een beschermende muur,  
wanneer anderen over u heen vallen.  
De Eeuwige zij boven u om u te zegenen.*

Zo zegene u God, vandaag, morgen en alle dagen van Uw leven.

**Lied: May the road rise up to meet you**

*May the road rise to meet you.  
May the wind be always at your back,  
May the sun shine warm upon your face,  
the rains fall soft upon your fields.*

*May the sun make your days bright,  
may the stars illuminate your nights,  
May the flowers bloom along your path,  
your house stand firm against the storm.*

*And until we meet again, until we meet again,  
may God hold you in the palm of his hand.  
And until we meet again, until we meet again,  
may God hold you in the palm of his hand.*

Met dank aan Margreet Klokke, Rienk Lanooy en Ad van Nieuwpoort voor de inspiratie!